

Siemon Reker eerste buitengewoon hoogleraar Gronings

AE 49

„Leerstoel Gronings erkenning streektaal”

Zaterdag
10 maart
2001

NBladziede

◀ Siemon Reker: „Mensen kunnen vanaf nu hun kinderen gerust in het Gronings opvoeden, want je kunt er blijkbaar professor in worden!”

Foto: Archief DCCD

Streektaaldeskundige dr. Siemon Reker is onlangs benoemd tot buitengewoon hoogleraar Groninger taal aan de Rijksuniversiteit in Groningen. Hij doet zijn werk binnen het kader van het Nedersaksisch Instituut. Reker is al jaren een voorvechter van een verantwoorde omgang met het Gronings. Hij heeft veel gedaan aan onderzoek en was een aanpeerdjeder voor allerlei initiatieven op taalgebied. Hij stelt zich veel voor van het buitengewoon hoogleraarschap en zijn werk voor het Bureau Groninger Taal en Cultuur. Maar, zegt hij ook: „Ik heb maar één paar handen.”

Een buitengewoon hoogleraarschap is voor een wetenschapper een mijlpaal. Een aanleiding om terug te kijken. Siemon Reker kwam niet in zijn geboortedorp op het Groninger platteland voor het eerst met het Gronings in aanraking. Dat gebeurde op de middelbare school, het Willem Lodewijk College in de stad Groningen. Rector dr. De Wit speelde daarin een belangrijke rol. „Hij was een classicus en uit hetzelfde dorp als ik afkomstig. De Wit begon wel eens over Groninger woorden. Bovendien kwam ik in de schoolbibliotheek in aanraking met Ter Laans woordenboek.”

Door **Jibbo Poppen**

Gedeputeerde Gerard Beukema lanceerde in 1983 een nieuw streektaalbeleid en vroeg Reker

om als stimulator, als *aanpeerdjeder*, te fungeren. De streektaalfunctionaris kreeg navolging. Reker: „Inmiddels hebben zeer veel niet-Randstadprovincies zo'n functionaris. Groningen en ik hebben het in dat opzicht niet zo gek gedaan, vanuit de voorbeeldfunctie bekeken.”

Maar het stimuleren was maar een van twee aspecten. Onderzoek was de andere poot onder Rekers bestaan. „Het stimuleren was vooral gericht op de provincie, en daarom betaalde die ook het grootste deel van de kosten van mij, het onderzoek was er de reden van dat ik op de RuG geposteed werd, en niet op het Provinciehuis, bij de PBC of Radio Noord of zo. Die combinatie van functies hebben de andere streektaalfunctionarissen lang niet allemaal. Veel provincies hebben ook niet het geluk in de hoofdstad een universiteit te hebben, en dan ook nog een met zo'n lange ervaring.”

Hij ziet de benoeming tot buitengewoon hoogleraar ook als een blijk van waardering voor zijn werk als streektaalfunctionaris: „Het krijgen van de functie zal toch in de eerste plaats met het onderzoek te maken hebben. Maar dat heb ik voor een redelijk deel wel altijd gekoppeld aan het stimuleren, dus in zoverre is het misschien een erkenning van beide. Ik bedoel: het onderzoek was voor een groot deel gebaseerd op nieuwe feiten die ik alleen maar bezat door de hulp van het grote leger aan correspondenten dat me daaraan hielp.”

Bezuiniging

Reker maakte zich er onlangs nogal kwaad over dat de provincie vijftigduizend gulden kortte op de subsidie voor het Bureau Groninger Taal en Cultuur. Is de benoeming tot buitengewoon hoogleraar een beetje een pleister op die wonde? Reker: „Nee. En dat heeft een simpele reden: het een staat helemaal los van het ander. Het gekke doet zich nu voor dat de bezuiniging is doorgevoerd, dat er minder geld en dus minder mankracht is, en tegelijk dat ik er bepaald een taak bij gekregen heb. Dat is dus niet wat je noemt een pleister op een wonde. Maar gelukkig heb ik de indruk dat er een wat opener gesprek mogelijk wordt tussen de provincie en mij en dat is zeer plezierig, ook al zal dat op korte termijn mijn belangrijkste probleem niet oplossen: voor twee ton een compleet bureau runnen met drie man. Maar de gedeputeerde heeft na de benoeming warme woorden gesproken voor Radio Noord en een prachtig boeket gezonden, dus dat zijn plezierige signalen voor op termijn.”

Er was ook kritiek op het functioneren van het Bureau. Die kritiek was mede de grondslag voor het verminderen van de subsidie. Reker vindt dat jammer. Hij zegt: „Zo'n klein bureau, met een secretaresse in deeltijd en twee parttime wetenschappers, fungeert alleen maar optimaal als beide wetenschappers goed presteren en elkaar ook nog goed aanvullen. Dat is pas het laatste jaar ontstaan met de komst van dr. Hidde Feenstra, maar het jaar 2000 is in de provinciale beschouwingen niet betrokken. Het jaarverslag

moet nog gemaakt worden.” Een van de wensen van Reker is om een studiehuis te beginnen voor het Gronings. Om bijvoorbeeld onder meer de honderden deelnemers aan de cursussen Gronings een kans te geven verder en dieper te studeren in de streektaal. Biedt het hoogleraarschap daarvoor mogelijkheden? Reker: „Dat zal vooral afhangen van de successen op het terrein van de onderwijstaken. Lukt het om redelijk wat studenten voor het Gronings te interesseren, dan brengt dat zo'n studiehuis een stuk dichterbij. Ik denk dat de provincie daar ook graag wat extra hulp aan zou bieden.” Hij wil eerst plannen gaan maken. Op het gebied van het onderwijs wil hij bijvoorbeeld overleggen met prof. De Haan (Fries) en prof. Niebaum (Nedersaksisch)

Broekema

De nieuwe hoogleraar gaat in zekere zin gewoon door met zijn werk. Hij zal echter wel aan een oratie moeten werken. Hij zal die volgend jaar maart uitspreken. Daarnaast gaan de lopende klussen gewoon door. „Een daarvan is een groot project waar de Stichting Kostverloren zich, tot mijn grote plezier, graag voor liet interesseren. Dat heeft te maken met de veelschrijvende auteur B. H. Broekema, over wie Pauline Broekema (geen familie) binnenkort een bibliografie publiceert. Ik ken dat boek nog niet, maar ik heb er bij voorbaat veel vertrouwen in.” Met de provincie zullen Reker en zijn collega's moeten overleggen wat hij als maatschappelijk onderzoeksproject onder handen zal nemen. „Daar zijn ideeën over en daar komen we ongetwijfeld uit. Op de universiteit willen ze zonder twijfel ook dat ik regelmatig publiceer in de vakbladen en dat is ook geen werkje van *mor even biegoan*. Bovendien wil ik graag praten met collega's van de KU Nijmegen, de enige universiteit in Nederland waar nog echt aan dialectologie gedaan wordt. Ik heb bepaalde plannen voor een groter bovenprovinciaals onderzoek, maar ook dat is dus eerst voorwerp van nader overleg.”

Of zijn hoogleraarschap de status van het Gronings zal verhogen, weet hij niet. Hij zegt: „In elk geval kunnen mensen vanaf nu hun kinderen gerust in het Gronings kunnen opvoeden want je kunt er blijkbaar professor in worden! En wat het in Nedersaksisch verband uit kan halen weet ik evenmin. Die Groninger leerstoel aan de RuG is een erkenning voor de streektaal van deze provincie. Als de provincies nu weer wat vaart zetten achter hun erkenning in het kader van het Europees Handvest én als de ouders zich er wat minder voor schamen, misschien versterkt het ene het andere dan wel. Ik hoop dat, en vooral als het allemaal in redelijkheid kan en met een harmonie tussen diverse talen.”

Hij vraagt er begrip voor dat hij als buitengewoon hoogleraar niet alles kan: „Ik heb maar één paar handen. Wat er door vrijwilligers gebeurt, wat de schrijvers presteren, wat de Groninger cursusleiders aan enthousiasme losmaken, hoe de verschillende media het oppakken, dat is uiteindelijk ongetwijfeld veel belangrijker.”